

Universitätsbibliothek Paderborn

Res Gestae Illvstrissimo-||rvm Martyrvm, Con-||fessorvm Atqve Sancta-||rvm Virginvm ...

Eorvm Praecipve, Qvae Per|| R. P. L. Surium sex Tomis compraehensae
sunt:|| et nunc restrictis verborum ambagibus ... ad ... D.|| Caesaris
Baronii Chronologiam|| digestae ac in quatuor Tomos distributae

Lippeloo, Zacharias

Coloniae, 1595

VD16 ZV 18288

694 MARTYR. SS. VICTORIS ET CORONÆ
sustinuit, victoriasque & res ab eo gloriose gestas
alijs narrada relinquo. Trigesimo octavo anno
anno Pontifex ordinatus fuit, decem vero annis in
episcopatu tractatis, ad Lauram se contulit: in qua
annos nouem exegit: & nunc angusto loco conuul-
sus, in quo vsque in diem hodiernum silet, quadra-
ginta septē annos Dei gratia impleuit. Et licet iam
ætatis suæ annum centesimum quartum attingeret,
est tamē vultu hilari & prompto alacrique animi
ad omnes labores pro Christi nomine perferendus.

Ex hoc loco
constat Io-
hannem ad-
huc vixisse
dum auctor
vitam eius
conscribe-
ret.

MARTYRIVM SS. VICTORIS ET
CORONÆ. ex eo quod est apud Metaphrasen.

14. Maij.

QVo tempore Antoninus Romanum admi-
nistrabat Imperium ingens aduersus Christi-
anæ fidei & pietatis cultores persecutio
fauijt. Erat autem miles quidam genere Italus,
eximia in Deum pietate ante alios clarus, quem
bastianus dux exercitus comprehendit & ad im-
plenda dijs sacrificia compelli iussit. At Victor hoc
namque militi Christiano nomen erat) spreto
bastiani mandato præcisè & constanter respiciens
se nullo modo dijs sacrificaturum. si vellet con-
suetudinis varijs supplicijs excarnificare, se paratum esse
probè certoque sciat animā in manu Dei esse quam
nullo modo attingere posset. Dux hoc accepto
sponso obstupuit, & nūm certum deliberatione
ei esset mortem ita intrepidè oppetere quæ
Ad quæ Victor: Hanc ego mortem esse nequaquam
existimo, quæ vitam cõciliat sempiternam his
breuia hæc tormenta ad extremum spiritum
ter perferunt. Tum Dux digitorum Victoris con-
pages confringi & à cute auelli iussit. At Victor

Victoris cõ-
stantia.

Crudeliter
torquetur
S. Victor.

... iam martyrij primitijs decoratus in eo sup-
... edibiliter exultauit. Dux verò fornacé
... menter accendi & martyrem in eam conijci
... Factum fuit quod imperatum erat celeritate
... gna, & ne qua martyris ossa superessent, triduo
... fornace in ea detentus fuit. Tertio verò die
... opinarentur eum penitus ab igne consumptū,
... fornace, præter omnem opinionem marty-
... vium & vultu totoque corpore decorem De-
... laudantem & psallentem inuenerunt.

Quæ re corubatus Dux carnes pestifero infectas
... ei comedendas obtulit. Quæ cum à venefico
... edam ei porrectæ fuissent sanctus martyr: Mihi
... dem, inquit, vsus carniū concessus non est, sed
... intelligas veneficia tua nihili esse, eas comedam:
... que precatione prius peracta, eiusmodi car-
... velci cœpit: neque mali quicquā passus est.
... veneficus autem pudore suffusus, alia quædam ob-
... prioribus peiora, aitque: Profectò si & huius
... vim superaueris, ego quoque, derelicta arte
... gta, protinus ad Deū, quem tu colis, accedam.
... agitur Victor eadem qua prius, facilitate ea
... sisset, exclamans Magus: En, inquit, vicisti, &
... meam æternis supplicijs deputatam ab in-
... liberasti: statimque libris suis Vulcano tradi-
... Christo ex animo nomen dedit.

A vened
nihil ladi-
tur.

Cōuertitur
veneficus ad
Christum.

... hic furore accensus Sebastianus iussit totius
... martyris nervos diuelli, & feruens oleum
... corpus partibus infundi. Quo facto bea-
... martyr: Tam mihi, inquit, suaue hoc oleum fer-
... uentum est, quàm aqua gelida quæ ab homine
... zitu laborante potari solet. Tunc Dux into-
... furore correptus martyre in ligno suspen-
... ardentes eius lateribus faces admoueri iussit:
... & cor-

806 MARTYR. SS. VICTORIS ET CORONÆ
 & conuersus ad martyrem: Sacrifica, inquit, dijs
 diu enim te pertuli. Cui Victor: Minime faciam
 quod tu vis, sed quod vult Deus meus: quem pre-
 cor vt sacrificium purum & castū meipsum illi of-
 ferre possim, in cuius potestate & anima & corpus
 meum est. Tunc Dux venenū aceto misit in eius
 fauces ingeri & oculis eum priuari iussit. At beatus
 Victor: Cūm, ait, corporis mei visum exceperis,
 tunc interiori animæ sensu acutiùs videbo. Corpo-
 rei enim oculi mundi huius vanitatem aspiciunt
 at cordis acies veram illam lucem intuetur. Cogit
 me, inquit Dux, multa & magna tibi inferre
 tormenta. Ille autē: Et ego gratias ago Deo meo
 facultatem & robur eadē perferenda mihi presta-
 re. Ut igitur libet, me crucies, neq; vlla in re mihi
 cas: paratus enim sum omnes, quascunq; intuleris,
 ærumnas libenter perpeti, Deo ipso vires suggerente.

Tunc Dux in rabiem conuersus: Suspendite,
 inquit, hominem istum obuerso in terrā capite, vt
 ad anima cum sanguine per nares defluat. Alig-
 tur suspenso milites discesserūt. Triduo in exi-

plicio perseuerauerat, cūm milites redeūtes, mor-
 tuum existimabant, viuū repererūt. Secū-
 tur ipso accessu omnes luminibus oib; castis,
 quæ tamen martyr suis precibus restituit. Resti-
 tuta militibus videndi facultate illi abeunt
 & Duci quæ acciderant, reuolere. Tum vero
 rōre astuans, militibus vt Victorem degluti-

præcepit. Cūmque ferro armati appropinquarēt,
 beatus martyr: Licet, inquit, corporis cutem
 leras, mentem tamen & cogitationes meas non
 perabis. Aderat ibi militis cuiusdam vxor, Stepha-
 na uomine, annos nata sedecim, quæ voce magna
 Vultu

Tres dies re-
 uoluto in
 terram capi-
 te manet sus-
 pensus.

Cutis ei de-
 trahitur.

Stephana
 Græcè, La-
 tine Κορο-
 να.

Victore
 dicare co
 nificē
 ndeo du
 iteram
 illam
 nullam
 am inus
 Hæc cu
 lam ad
 am es tu
 Dux, quo
 nentium
 o, quici
 um vn
 inquit,
 ana: Re
 rō, & ter
 tū anim
 tans, oco
 uo ipso,
 Dux:
 ar accede
 mētis te
 Stephan
 um sacri
 ramini p
 us audie
 stephana
 ar alligar
 tū bellat
 pra est: p
 gavit. Sa
 uati. Qua

Victorem foelicem & terq; quaterq; beatum pra-
 dicare cepit, & depromptis varijs scripturae locis
 rificis exhilarare. Tandem vero haec accidit. Ecce
 video duas e caelo coronas demissas, vnam maiore,
 alteram minore: & maiorem quidem illam, tibi
 illam ab angelis duodecim, minore vero ad me
 missam audiui. Nam etsi vas infirmu ego sum, nih-
 ilominus tamen & ipsa parata sum certamen subire.
 Haec cum audisset Dux iratus valde, foeminam
 illam ad se adduci iussit, quam sic affatus est: Qua-
 rum es tu? Christiana, inquit illa, ego sum. Tum
 Dux, quot annoru es? Cui Stephana, quindecim, &
 mensium octo. Quaesuit praeterea Dux quadiu cum
 tuo, quicu iuncta fuerat, vixisset. Respondit illa, se-
 ptimum vnu & menses quatuor cu eo vixisse. Et qua-
 erit, tam cito mundum reliquisti? Ad quae Ste-
 phana: Reliqui breuem & fragile mundi huius de-
 cor, & terrenas ac fallaces corporis voluptates, vt
 illi animo Saluatori meo Iesu Christo, quae expe-
 ctanda, occurrere valeam: illi videlicet diuino & ce-
 lesti sposo, terrestris enim ad tempus est & mortalis.
 Tum Dux: Desistas ab ista nugacitate inutili, & ad
 nos accedes illis sacrifices, ne nouis & grauiorib;
 cruciatibus te cruciatu consumam. At illa dixit: Ego vo-
 tum Stephana, cui in caelis corona reposita est. Qua-
 rum sacrificia ista vestra non offeram, vt a vero illo
 testimonio praeside Christo coronam recipere possim.
 Illis auditis Dux ille furore nimio accensus, ius-
 sit Stephanam duabus palmarum arboribus incur-
 uis alligari: & repetere arbores illas dimitti. Quo
 bellatrix & martyr Stephana per mediu dis-
 cissa est: praclaroq; ornata martyrio ad caelos
 migravit. Sanctum autem Victorem iussit securi
 percussu. Qua sententia mirabiliter gauisus Victor in-
 has

Preclara Co-
rona cofes-
sio.

Discerpta
abit in ca-
elos.

S. Victor se-
cure percus-
situr.

has voces prorupit: Gratias ago Deo meo, qui me tali ac tanto dono dignatus est. Cumque ad supplicium duceretur propheterico spiritu excitatus, ait Quæstoribus: Post dies septē oratores vestri mori succūbent, & vos post duodecim eisdem mors comprehendet. Dux verò post dies viginti quatuor aduersarijs in captiuitatem abducetur. Porro hoc meum corpusculum post annos tres ab hominibus nostris in loculos iam pridem mihi paratos deturatur. His dictis securi percussus est, statimq; sanguis & lac non sine ingēti omnium admiratione ex uerberibus eius profluxerunt. Quò miraculo multo Græcorum permoti ad fidem accesserunt: in quo postea, exitu certissimo martyris uaticinia prædite, mirificè cōfirmati sunt. Martyrio autem facti sunt S. Victor & beata Stephana in vrbe Damiana imperante Autonino & Sebastiano Duce.

VITA S. BONIFACII EPISCOPI FERENTINI in Tuscia. ex ea quæ est per D. Gregorium Papam lib. 1. dialog. cap. 9. Claruit circa tempora Iustini Imperatoris.

14. Maij.

Paupertas
ecclesie Ferentinae.

Sanctus Bonifacius nutritus in obsequio Constantij presbyteri ciuitatis illius, quæ Pater dicitur, Antistes, & vitæ sanctitate & miraculis claruit. Habebat is vnicum paupertatis hereditium vineam exiguam, quæ quodam die in æstate irruente vastata est, vt in ea paucis vitibus parui rariq; racemi remansissent. Pro quo magister vir Dei omnipotenti Deo gratias egit, quod magister se inopia affligi cerneret. Sed cum iam tempus vindemiæ immineret, quadam die mandauit Constantio presbytero nepoti suo vt cuncta vini uascula, doliæque omnia vt antè cōsueuerat, piec fere-

prepararet. Quod cum nepos illius presbyter
 uidisset, valde admiratus est, quod quasi inania
 speraret: ut vini vascula prepararet, qui vinum
 nihil haberet: iussis tamen obtemperans omnia
 amore preparauit. Tunc vir Dei collectis racemis
 ad torcular abiit, & eiecit omnibus, solus ibi
 cum puero remansit à quo paucissimos illos ra-
 cemos calcari fecit. Cumque ex iisdem racemis pa-
 uca aliquid vini deflueret, coepit hoc vir Dei per
 omnia dolia vasaque, quae parata fuerant, pro bene-
 dictione diuiderere: vocatoque ad se presbytero ius-
 sisse pauperes. Tunc protinus tanta vini copia
 redundauit, ut omnia pauperum vascula
 repleverentur. Quibus cum se idonee satisfecisse con-
 sideraret, apothecam clausit, atque impresso sigillo
 munitam reliquit: moxque ad ecclesiam
 abiit. Die vero tertia, praedictum Constantinum
 cum, & oratione facta apothecam aperuit, &
 in quibus tenuissimum liquorem infuderat,
 tantum vinum fundentia inuenit: ita ut pauimen-
 tum extrescentia uina inuaderent, si ad haec
 tempus tardius intrasset. Tunc terribiliter pre-
 cepto praecepit, ne quousque ipse in corpore vi-
 detur hoc miraculum cuiquam indicaret: parti-
 culariter videlicet, ne virtute facti, fauore humano
 eius, inde intus euanesceret, unde foris homi-
 num magis appareret.
 In quoque tempore cum beati Proculi marty-
 ris appropinquaret dies, vir nobilis For-
 tunatus magnis precibus ab eodem venerabili viro
 postulauit ut cum apud beatum martyrem Missa-
 rum solennia ageret ad benedictionem dandam in
 eorum domum deolineret. Vir autem Dei negare non
 potuit, quod ab eo ex Fortunati mente charitas po-
 sita.

Insigne mi-
raculum.

Q9

poscit.

Vir sanctus
abominatur
meulatore.

poscit. Peractis igitur Missarum solennijs, cum in
prædicti Fortunati venisset mensam, priusquam Deo
hymnum diceret, sicut quidam ludendi arte cibum
solent quærere, repente ante ianuam cum sinu viri
astitit, & cymbala percussit. Quem sanctus vir de-
dignatus audiens sonitum dixit: Heu heu, mortuus
est miser iste. Ego ad mensam refectiois veni, et
adhuc in laudem Dei non aperui: & ille cum sinu
veniens percussit cymbala. Subiuxit quoque dicens:
Ite, & pro charitate ei cibum potumque tribuite:
scitote tamen, quia mortuus est. Qui infelicis vi-
dum panem ac vinum ex eadem domo percipere
egredi ianuam voluit: sed saxum ingens sub
tecto cecidit, eique in verticem venit. Ex qua
percussione prostratus, in manibus iam semivivus
uatus est. Die verò altera, secundum viri Deo
tentionem, funditus finiuit vitam.

Benignitas
eius in pau-
peres.

Alio tempore Constantius nepos eius, equum
num duodecim aureis vendiderat, preciumque in
repositum. Tunc subito ad episcopum pauperes
venierunt qui importunè precabantur, ut eis
ad consolationem inopiæ largiretur. Sed vir
quia, quid tribueret, non habebat, & stare
cogitatione, nè ab eo pauperes vacui exirent,
cum repente nepotis equus & precium eius
reconditum in mentem venisset, accessit ad
& piè violentus claustra arcæ comminuit, et
duodecim aureos tulit: eosque indigentibus
euit, diuisit. Itaque Constantius presbyter
sus ex opere, arcam fractam reperit, & cabal
precium, quod in eam posuerat, non inuenit.
Voce magna perstrepare, & cum furore
mare cepit: Omnes hic viuunt, solus ego
hac viuere non possum. Ad cuius voces cum
ad eam d

Erucas iuf-
fu pellit ex
horto.

magna erucarum multitudine eum cooperum inuenisset, quæ omne olus depascebantur, conuersus ad easdem dixit: Adiuro vos in nomine Domini Iesu Christi, recedite hinc, atque hæc olera comedere nolite. Quæ statim ad Dei verbum iræ omnes egressæ sunt, vt nec vna quidem intrâ spatium horreum remaneret. Sed quid mirum quod hæc de episcopatus eius tempore narramus, quâdo iam ab omnipotente Deo, ordine simul & moribus creuerat: dum illa magis miranda sint, quæ adhuc puerulus gessit. Nam eo tempore quo cum matre sua puer habitabat, egressus hospicio, nonnunquam sine

Ad huc puer
quàm fuerit
larg' in pau-
peres.

ne crebrò etiâ sine tunica reuertebatur: quia vt nudum quempiam inuenit, vestiebat, hic Scopolians, vt se ante Dei oculos illius mercede reueret. Quem mater sua frequenter increpare conuerat, dicens quòd iustum non esset, vt ipse pauperibus vestimenta largiretur. Quæ die quâdam horreum ingressa, pœnè omne triticum, quod illi in expensum totius anni præparauit, inuenit in silio suo pauperibus erogatum: cumque semetipsum alapis pugnisque tunderet, quod quasi anxia corda perdidisset, superuenit Bonifacius puerum, eamque verbis, quibus valuit, consolari cepit. Quæ cum nihil consolationis admitteret, hanc rogauit: vt ab horreo exire debuisset, in quo ex omni horreum tritico parum, quod inuentum est, remansisset. Puer autem Dei se illic protinùs in oratione detulit: qui post paululum egressus ab horreo matrem

Precibus magna
nam tritici
copiam ob-
tinet.

duxit: quod ita tritico plenum inuentum est, quod plenû antea nõ fuerat, vnde mater illius conuersus sumptus se congregasse gaudebat. Quo visum: quod cumculo compuncta mater, iam ipsa cepit horreum dare, quæ sic celeriter posset, quæ petijisset, accepisset.

Hæc itaque in hospitij sui vestibulo gallinas nu-
 tæ consueverat: sed eas ex vicino rure vulpes ve-
 nus auferebat. Quadam verò die, dum in eodem
 vestibulo puer Bonifacius staret, vulpes ex more
 vitæ, gallinam abstulit. Ipse autem concitus ec-
 clesiam intrauit, & sese in orationem prosternens,
 precibus vocibus dixit: Placet tibi Dñe, vt de nu-
 trimentis matris meæ manducare nõ possim? Ecce
 non gallinas quas nutrit vulpes comedit. Qui ab
 oratione surgens, ecclesiã est egressus. Mox autem
 vulpes redijt, gallinam, quam ore tenebat, dimisit,
 præcibus vul-
 pem inter-
 cit.
 præcibus vul-
 pem inter-
 cit.
 præcibus vul-
 pem inter-
 cit.

ACTORIA INSIGNIS PONTII MAR-
Actoria, ex ea qua apud Surium est? Passus est anno
Christi 246. Fabiani Papæ S. Philippi Imp. 5.
 Actus Pontius patrem habuit vrbis Romanæ 14. Maii.
 Senatorum, Marcum nomine, matrẽ Iuliam. S. Pontij pa-
 rentes.
 Ea prægnans cum templa, falsorum deorum
 oblatura, vnã cum marito suo obiret, ad
 templum Iouis peruenit. Illud ipsa ingrediente,
 stabat sacerdos velato capite infula ornatus
 ras. Is à dæmone arreptus, velamen cum infula
 cepit, eiulansque mirum in modum templum
 horribus impleuit, itã dicēs: Hæc mulier filium
 concepit, qui grande hoc fanum funditus euer-
 tit deos illius cõminuet. Quas voces cum iden-
 ti repeteret, Marcus & Iulia in vicinas ades au-
 gmentate: correptoque saxo Iulia ven rem & late-
 ra undebat: Vtinam, inquiens, nõ concepissem
 qui hoc magnum delubrum & eius numina
 euer-

euertet. Satius profectò fuerit me cum illo pariter interire.

Nascitur
Pötius præter opinio-
nem formo-
sus.

Pöst vbi aduenit pariendi tempus, infantem formosum enixa est, nulla macula aspersum, crispis mantibus alijs abortu edituram matrem, propter vim, crebris ictibus, corpori eius illata. Et illa quidem volebat etiam natum puerum perdere, sed pater obsistebat, dicens: Si vult Iupiter vici scruentem suum, atque ita conseruatus est paruulus, cui Pontio nomen indiderunt. Nolebant autem

in templa idolorum eum introducere. Postquam conuinit, doctissimis præceptoribus adhibitus, diuersorum artium & philosophiæ studijs imbutus est: naci memoriæ omnia comendans. Cum autem puer diluculo aliquandò ad præceptorem suum properaret, audiuit Christianos, quibus Pontianus Romanus Pötifex præerat, psallentes & dicentes: Deus autem noster in celo omnia quæcunque voluerit facit. Simulacra gentium argentum & aurum, &c. Illi audiens diuinitus cõpunctus, suspirans fleens, lacrimatisque ad cælum manibus: Deus, inquit, cuius vos des isti concelebrant, fac me, quæso, ad tuam ciuitatem peruenire: moxque fores pulsare cœpit. Qui ibi

Pontianus
Pötifex Romanus.

Pontius in-
struitur in
fide Christi
à Romano
Pötifice.

à Pontifice, Spiritu sancto pueri aduentum exspectante, benignè humaniterque admissus est. Igitur puer cum adolescentulo Valerio consensu pulo suo, de fide instructus est: & sedulo de rebus posthabitis magistris suis, Pontifici de rebus suis differenti, aures præbuit.

Interea accidit vt reuertetem illum parentibus eius interrogaret, quidnam è suis præceptoribus didicisset, cui respondit puer: nunquam se tantum institutum, quam hoc biduo. Tandem eo propius sus est, vt parenti suo vanitatem idolorum demonstraret.

habet: eumq; ad Pontianum Pontificem introdu-
 xit, qui breui eum ad Christu adduxit & lustrali-
 aquis expiauit. Eo autem postea vita munere
 ante perfuncto, filius Pontius, quaquam inuitus
 reluctans in patris locum cum honore substitu-
 it. Porro in regia tanta moru suauitate & mo-
 destia versabatur, vt mire omnibus charus esset.
 Post tempus foelici obitu Pontianus decessit e vi-
 uo Anterus successit; qui vno tantum mense
 Pontificatus Dei praefuit. Ei subrogatus Fabianus bea-
 tus Pontium haud secus atque filium suum dilexit,
 verò iam perfectus, omnes facultates suas, per
 S. Fabiani, in pauperes erogauit.

Erant autem etiam familiariter notus & amicus
 Philippis Imperatoribus patri & filio. In
 anno Urbis conditae millesimo, vt deos sibi pro-
 redderent & grati animi significationem o-
 cederent, quod eos in annum Romanæ urbis mil-
 lesimum perduxissent, sacrificia offerre voluerunt.
 Anterus autem, cum eum ad societate, vt amicu in-
 ueniret, multis modis subterfugere nitabatur. Sed
 nullus subterfugiedi locus aut occasio daretur,
 sed ad imperatores couersus dixit: o pijsissimi
 imperatores, cum augustu vobis a Deo imperiu in
 honore collatu sit, cur no eum potius honoratis a
 collato estis beneficio aucti. Respondit Philippus:
 verò ea causa magno deo Ioui sacrificare cu-
 ram ab illo hec mihi collata sit potestas. At Põti-
 us respondens: Ne erres, inquit Imperator. Est Deus
 propitiens in caelo, qui omnia condidit verbo suo, &
 gratias sui gratia animauit. Quid plura? Imperato-
 ribus & alijs eius sermonib' permoti, crediderunt,
 S. Fabiano Papa sacris aquis lustrati sunt. Por-
 ro Fabian' & Põtius magni fani idola omnia cofre-

Pater eius
 couertitus.

Sic sentit O
 nuphrius, li-
 cet aliter Pla-
 tina habeat
 de Antero.

Vide Baron.
 Annal. rom.
 2. anno Chri-
 sti 246. de du-
 ob' Impera-
 toribus Phi-
 lippis ad fi-
 dem per Põ-
 tium couer-
 sis.

Conuertite
 duos impe-
 ratores.

Q9 4 gerunt,

gerunt, & ipso templo funditus subuerso, omnes
tem populi multitudinem ad fidem traxerunt.

Postea autem Valeriano & Gallieno imperantibus, & dira in Christianos persecutione seueribus, beatus Pontius ab Italia egressus, ad Comagenam urbem se contulit. At Claudius praeses pro tribunali sedens iussit eum coram se adduci, dixitque ei: Nonne es ille Pontius, qui Romanam urbem nescio qua excitata seditione turbasti, atque etiam principum animos abalienasti? Respondit S. Pontius: Ego vero neque turbavi quenquam, neque inuerti: sed à malorum demonum cultu & errore Deum verum conuerti. Cumque non posset ad cruciandum induci, Praeses omnium tormentorum instrumentis productis, primo eum in eculorum ta seueritate distendi iussit: vt per omnia membra poenae diffunderentur. Videbimus, inquit, non Deus eius sit etiam ex manibus meis erepturus. Respondit beatus Pontius ait: Tametsi tu putas imbecillum esse Deum meum, mihi tamē planē persuasum habeo, poenas tuas in eius nomine mihi nullum possis dolorem irrogaturas. Cum ergo in eculorum deretur, & ministri cochleam impositis ventris promouerent, cum magno fragore ruptus est: & deus, adeoque in puluerem redactus, vt multi opinantur appareret: quiq̃ praesentes aderant, repente fulgore exanimis reddebantur.

Tunc verò Pontius hilari ad Praesidem vulgari nunc tandem, inquit, incredule discite, Deum meum, & impios in die iudicij aeternis ignibus cruciatum destinare. Iussit autem Praeses apparari amphitheatrum & beatum Pontium in arena deponi. Vnde ex consilio Anabij assessoris eius, duo venarum

Pontius si-
fitur Prae-
si-
di.

Seuerè tor-
quetur.

Diuinitus è
tormentis e-
ripitur.

iureis vrfos in eum incitarunt: sed illi è caueis e-
 gressi, ipsos venatores miserè discerpsērunt, ità vt
 humana forma poenitùs destituti viderētur. Porrò
 Pontio blandientes nullam prorsùs molestiam
 vrfi blandi-
 untur S. Pon-
 tio.
 Id conspicatus populus sublatis in ca-
 lam clamoribus dicebat: Vnus est Deus Christia-
 norum, quem Pontius colit. Ijs vocibus efferatus
 Præses, præcepit Christi martyrem, iniectis in eius
 manus & pedes catenis, in media arena statui, ma-
 gnamque lignorum struem & omne genus fomitis
 importari & incendi. Sed ecce flamma lambens
 materiam omnem atque fomitem, nihil eius relin-
 quens nõ combustum & absumptum: at sancti mar-
 tyris hæc fimbriam quidem vestimenti lædit. Pude-
 ritus ea re Præses, hortatur martyrem vt Apollini
 sacrificet. Ille verò respondit: Ego corpus meum
 sacrifico Deo meo, qui me ab idolis vestris hæcte-
 us incontaminatum conseruat. Vobis autem &
 menci pibus vestris breui aderia cælestis vindicta,
 qui iniuste seruos Christi persequimini.
 Cernens Præses eius constantiam, iussit eum in
 Decollatur
 S. Pontius.
 sua, quod euulo imminebat, decollari, corpusque
 deorsum projeci. Non multò post completus
 est sermo martyris propheticus. Valerianus enim
 Imperator à Sapore Persarũ rege captus, ludibrio
 Cælestis vin-
 dicta in ty-
 rannos.
 habitus cunctis diebus vitæ suæ: ità vt quoties-
 que rex Sapor equum cõscendere vellet, in eius
 sinu arũ dorsum & ceruicem posito pede, pro sca-
 bello eo vteretur: Gallienus verò apud Mediola-
 nam à militibus suis comprehensus & gladijs con-
 fectus est. Porrò Claudius Præses & Anabius affe-
 cerunt eius, eadẽ hora, qua capite plexus est S. Pontius,
 arrepti à demonibus præfocati sunt. Claudius lin-
 guam suã morfibus particulatim discerpsit; Anabij
 oculi

Q 5 oculi

618° VITA S. BONIF. ARCHIEP. MOGUNT.
oculi è suis sedibus præ nimio dolore extruſi, pel-
libus tenuiſſimis per ora pendebant: denique mo-
mento temporis ambo animas expirarunt.

VITA S. BONIFACII ARCHIEP.

ſcopi Moguntini, Germanorum Apoſtoli & marty-
ris, poſt Villibaldum primum Eiſtetenſem Epſco-
pum. ex ea qua eſt apud Surium fide integra. Quo
tempore floruerit ex actis conſtat.

14 Maii.
quo die eſt
Vſuardus ha-
bet. Ado aut
Nonis Iunij.

Anglia ſan-
ctorũ viro-
rum ferax.

Pater eſt re-
trahit à vita
monaſtica.

Cum gens Anglorum ſub fidei iugum, beatiſ-
ſimi Pontificis Gregorij ſtudio, miſſa fuiſſet,
& eius ſuffragatibus meritis, præ multis na-
tionibus ſanctorum virorũ ferax, & fertilis impro-
mis eſſe cœpiſſet, quorum doctrinis tanquam lu-
minibus quibuſdam hominũ pectora obcecata il-
luſtrarentur; inter illos etiam ſanctũ Bonifacium,
cũ Luciferum quẽdam, cæteris ſyderibus illuſtri-
orem edidit. Is verò magna parentum cura educa-
tus, magnarum quoque virtutum, pro ætatis inco-
mento, factus eſt ſtudioſus. Et quidem cùm adhuc
puellus eſſet, ſi quem fortaliſis ſue Clericũ ſue ſci-
cum audiſſet diuini verbi notiã adferentem, nun-
quam eam permitteret ætas, ſecũ expẽdere ſolebat.
quidam indẽ ad ſuos uſus & profectus accõ-
dare poſſet. Cumq; eiufmodi meditatione diuina
na ad ſuperna & cæleſtia appetenda ſe erigeret, pa-
tri aperuit mentem ſuam, orans vti nẽ de eſſet pro-
poſito ſuo. Vt verò audiuit iſthac pater, primo que-
dem obſtupuit: deindẽ eum obiurgãs nunc nunc
nunc blãdimentis, ad mũdi huius curas conatũ
pertrahere: & vt animum tenerũ faciliũ à ſerue-
tia deduceret, promiſit ſe eum, poſt obitũ, omni
facultatũ & prædiorum ſuorũ hæredem ſcripſit.
At puer ſanctus iam virtute diuina plenus, qui-
bus eſt. Ear

99 eum pater enixius reuocabat ad ea, quę sunt mū-
 ti huius, tāto proposito suo tenacius inhaesit, & ad
 sacrarum studia literarū ardentius aspirauit. Itaq;
 miro diuinę moderationis iudicio factū est, vt pa-
 ter, qui solus resistebat, repentino correptus mor-
 bo, a sua sententia discederet, puerumq; per ido-
 nos homines ad monasterium, quod prisco voca-
 bulo Adescanaster dicitur, mitteret, commendans
 abbatī. A quo sanē, pro monasticę vitę instituto,
 benignē susceptus fratribusq; cōmendatus, vniuer-
 sę religionis exercitia, quę illa ætas admitteret &
 probe inchoauit & in dies meliūs profecutus est.
 Vbi autē ē pueritia excessit, vsque ad eō in venerabi-
 lum Patrū instituta & sacrā lectionem incubuit,
 in momentis omnibus, sua in illo virtutes capeffe-
 rent incrementa. Cū verō in illo monasterio pro-
 pter doctorū hominum penuriā, inexhausto suo
 literas Scripturas cognoscendi desiderio non posset
 satiare satis, permisso Abbatis ad monasteriū q̄ ho-
 mī. Nutscelle dicitur, se contulit, & beatę memo-
 rię VVinberti Abbatis, qui tūc illi p̄cerat, magiste-
 ro se subdidit. Ibi verō optata eruditione potitus,
 ab eo cepit haberi celebris, vt fama doctrinę eius
 rāssim diffusa, alios etiā alliceret, vt se in eius tra-
 ditiōe disciplinā. Cū igitur insigni iam p̄ditus
 sapientiā, alios nihilominus humilitate & subiecti-
 uitate antecederet; & illū alij partim sapientię eius
 virtutibus, honore ceu patrem afficerēt, cunctiq; eum
 de & p̄dicatione efferrēt, & singulis Ecclesia-
 sticis ordinis gradibus dignū affirmarent; tandē etā
 in hęc anno plus minū trigesimo sacerdotio initi-
 tus est. Eam verō adeptus dignitatē, qualē se exhi-
 buerit

S. Bonifacii
 us religioni
 se dat.

Discēdi cau-
 sa aliud pe-
 tit monaste-
 rium.

forte * Ne-
 uacella

Fit Sacer-
 dos.

buerit ex operum eius testimonijs certius ac melius quam vllis verborum indicijs colligi poterit.

Synodus
Angliæ.

Legatione
fungitur.

Per id tempus regnante in Occidentali Angliæ regione Saxonum rege nouus exiit tumultus, quibus compescendi causa regis iussu & procerum eius consilio Synodus indicta est: ad quam cunctis confluentibus & cōtrouersiam nup̄ ortam dirimendis definita essent, ad Brichtivaldi Cantuariensis Archiepiscopi notitiam perferrentur. Tum vero inter omnes Bonifacius tantæ rei expediendæ idoneus inuentus est. Itaque Bonifacius ea legatione sibi demandata, præclare eo munere apud Archiepiscopum functus est: & regem & omnes Dei filios uos magno gaudio affecit. Ea autem re nomen eius tam apud eos qui in Clero numerantur, quam homines laicos, adeo celebre euasit, ut deinceps populus ipsissimè rogatus sit, ut se in ipsorum Synodo presentem exhiberet. Sed quia ab humano fastu abhorrebat plurimum, cœpit tractare serid, quædam dum relictis pareribus & cognatis omnibus, ad loca remotiora Christi causa emigrare posset. Quæ in cogitatione cum diu & quidem accurate uenturatur, eam tandem suprâdicto Abbati aperuit: qui vehementer eum talia moliri admiratus, primò eius uoluntati præcisè reluctatus est: ad extremum tamen, Bonifacio constanter in proposito & proposito perseverante, assensus est: prorsus ut cuncta prouidentia id agente, & sumptus ei ad iter necessarios & duos fratres cum primis fideles quatuor & corporalibus & spiritalibus adminiculis suppeditauerit. Ità ergo utriusque hominis solatijs instructus, prospero cursu iter ingressus est, peruenitque ad locum, qui antiquitus Angliæ

tionum vocabulo dicitur *Lundenwic*: nec multo post abiit in Dorset, vbi aliquamdiu moratus, die nocte debitas Deo persoluit laudes.

Ea tempestate inter Carolum Francorum Principem & Ducem egregium, Frisonumque Regem Rathbodum, hostilis orta dissensio populos utriusque perturbabat, & maxima ecclesiarum pars, quae in Frisia ditioni Francorum subdita fuerant, Rathbodo persequente & Christi seruos profligante, vastata & destructa est: demonumque cultus prophanis structis sanis miserandum in modum instauratus. Cuius rei indignitate permotus vir Dei ab illis locis recessit, peruenitque Traiectum, vbi Rathbodu Regem pijs monitis & precibus a tanta impietate auocare conatus est. Deinde peragratis eius terrarum cum frustra se illic verbi Dei sementem facere cognosceret, vacuis spiritali fertilitate aruis relictis ad natale solum se recepit. Interea monasterij pater vitae munere perfunctus fuerat, cuius obitu valde afflicti fratres sancti viri spiritalibus colloquijs recreari sunt, hortantis eos vt in monasticæ disciplinae obseruantia permanerent, & aliqui sibi auctoritatem eligerent. Illi verò vnanimiter eum preceperunt, vt pastoris apud ipsos vice fungere recusat. At ille altiora animo volutans, non quidem suorum preces vilo superbia fastu contempsit: sed se patriæ honoribus & facultatibus despectis, in Christi amore & aliorum salute peregrinatione meditari. Quod vt illi audierunt summa benevolentia eius proposito assensere. Vt autem mancederet auctoritas loci eius antistitem Daniæ adijt, vt eius benedictione & literis Romam transitus frui mereretur.

Ea igitur benedictione fretus mox valedicens fratri-

In Frisia Christi ecclesie destructa destruantur.

Abbatis functionem recusat.

Venit Romā
cum socijs.

Gregori^o II
comittit illi
Euāgelij mu-
nus per Ger-
maniam.

Venit ad
Thuringos.

Item in Fri-
siam.

Manet apud
Villibror-
dam.

fratribus itineri se dedit, collectisq; non paucis eorūdem spiritu feruentibus, terrarum & maris longa spatia & ignotas vias emensus est: ac tandem Romam delatus, Apostolicę Sedis Pręsulem Gregorium II allocutus est, eiq; tum causam aduentus sui, tum desiderium, quo diu flagraret, exposuit. Max-

Pontifex hilari vultu eum intuens, peramanter excepit, seduloq; deinceps cum illo sermones confabulans, per oēm Germaniam prædicandi ei munus mandauit. Igitur acceptis à venerabili Papa litteris profectus est indè ad Lōgobardorum regem Lau- prandum. A quo honorificè susceptus aliquam diu apud illū hospitio vsus est. Porro ab illo discedens ardua & prærupta Alpiū iuga transcendit, ignotosq; Baioariorum & Germanię fines perambulans in Thuringiam peruenit; accuratè explorans vbiq; instar apis prudētissimę, vbi postmodum necestrę sanctę fidei mellē colligere & comportare potest.

Cumq; dies aliquot in Thuringia hæreret, omnes interim illius prouincię principes, ad sacra fidem & religionem inuitauit: Sacerdotes quoque, quos varijs deditos flagitijs cõperit, sermonibus Euāgelicis ad institutionis Canonice normę corripuit. Audita autem Rathbodi Frisonū regis morte, qui per id tempus magnam in Christianos persecucionem exercuerat, multo affectus gaudio, in Frisiam nauigauit, ibiq; verbi diuini semina spargens, per multos ab errore idololatrię retraxit.

Eodem tẽpore venerabilis Villibordus, Theictensis ecclesię Pręsul, buccinam cęlestis doctrinę in Frisia inflauit, cuius studijs S. Bonifacius mirifice gratulās & adhęrens, triennio apud illum laboram nauauit operam. Erat autem Villibordus obiecta prorsus ætate, suggerentibusq; discipulis suis

Del ferum, senectutis suæ solatium, ad suscipien-
dum Episcopi munus obnixè rogauit. At ille tanta
se functione indignum reputans respòdit, se euan-
gelizandi causa à B. Gregorio Papa in Germaniam
missum esse, & in eas nationes Barbaras delatum,
ponte se sua ditioni eius subiecisse. Itaque non li-
cere, post habito Pontificis mandato, aliud quouis
negociù suscipere, sed in illas regiões, ad quas mis-
sus esset, sine mora properandù. His auditis V Vil-
lorodus illi benè precatus, abeùdi potestaté fecit.

At ille proficiscens, venit Amanaburgum; cumq;
gentem populum in Frisia Christo lucrifaceret,
& plurimos ardentioribus charitatis radijs illu-
traret, tum collectis nò paucis fratribus, monaste-
rium extruxit: atque indè in Hassiam siue Cattho-
nicam regionem, prædicandi causa profectus est. Ibi
per multa hominù millia salutaribus vndis tin-
xit, ac prosperos Euangelij successus Romano Pon-
tifici nunciavit: simulq; de rebus varijs, quæ ad quo-
damnam populi recens cõuersi necessitatem perti-
nerant, eundem Pontificem consuluit. Literæ fuère
regno cum gaudio acceptæ & respòsum ad propo-
sitas quæstiones conuenienter datù: & ipse vir san-
ctus Pontificis literis Romã euocatus. Mox igitur ad
omniù obedientiæ gradù contendens, fratrum agmi-
ni participatus, Italia petijt, & humiliter se suaq; om-
nia Pontifici subiecit. Põtifex aut post multos vltro
sermones habitos, aperuit ei, q; decreuerit
illè Episcopu ordinare, vt ampliori Apostolicæ di-
gnitatis auctoritate suffultus, tato apud oës eius cõ-
gratiosiores essent, quãto certius cõstaret, à Præ-
sule Apostolico ipsum, vt cõcionetur, esse destina-
tum. Tum vir Dei omnia sagaciter perpendens, me-
moris illud Prophetici in ipsum cõpeteret, No-
luit

Recusat epis-
copatum.

Extruit mo-
nasterium.

Roma Pon-
tificem in-
uifit.

Psal. 108.

Consecratur
à Pontifice
Episcopus.Bonifacius
antè V Vin-
fridus dict.

luit benedictionem & elongabitur ab eo: tamq[ue] be-
nedictionis gratiam minimè recusauit. Vt autem
adfuit dies ordinationis eius, qui fuit pridie Ka-
lendas Decembris, id est, in sancti Andreæ Aposto-
li ferijs, Pontifex eum & consecrauit episcopum
& Bonifaciù deinceps dici voluit, cum antea Vin-
fridus diceretur: & vt obedientiam sibi suis suc-
cessoribus exhibendam, omnemq[ue] sacræ fidei tra-
ditionem obseruandam arctius eum astringeret,
iuramentum ab eo exegit & accepit.

Eo autem iuramèto præstito Pontifex vicissim
eum quibuscunq[ue] potuit modis prouehere & vo-
nerari studuit: datisque ad reges & viros principes
atque antistites literis, eum omnibus & singulis
endum commendauit. Quarum literarum aucto-
ritate fretus in Germaniam ad Carolù Martellum
profectus, exhibitisque Romani Pontificis literis,
se eius ditioni & patrocinio commisit, illoque
nuente ad Catthorum, quos Heflos vocant, quibus
iam antè prædicare cœperat, regionem abiit. Illi

Errores Hef-
forum.

autem præter spem atque opinionem, Christianam
religionem abiecta, in varios incidisse errores reco-
git. Alij enim lignis & fontibus sacrificabant: alij
præstigias & incantationes sectabantur: plerumq[ue]
alijs nefandis sacrilegijs erant addicti: pauci vero
in via veritatis quam semel didicerant, persistebant.
quorum quidem consilio arborem quandam magnæ
vastitatis, quam prisca voce Iouis arborem muta-
pabant, in loco qui Geismere dicitur, seruis
ipsis assistentibus, excindere tentauit. Accursum
tem magna ethnicorum multitudo, illum tamquam
hostem iutum necare volentiù. Sed cum arbor
lùm cederetur, mox quasi diuinitus agitata, in
tuor partes dirupta est. Quod cernentes ethnici illi
Domi-

Arborè in-
gentem di-
uinitas sub-
uertit.

Dominum laudantes, fidem coplexi sunt. Sanctus
Præful ex illa ingenti, vastæ arboris mole
in beatissimi Petri Apostoli honorem
struxit.

His ita gestis, in Thuringiam profectus est, vte
gentis principes hæretica prauitate corruptos
adducere. Quidam enim pseudochri-
sti, Dorthuunus, Bertherus, Eanberbertus &
medus apud eos hospitio recepti hæreseos illis
cores fuere. Cumque illi ipsi impuri scortato-
adulteri viro Dei certamé excitassent, ab il-
legie confutati, dignam suæ vesaniæ mercedé
ere. Manabat interim longè lateque fama præ-
tionis eius, & credentium numero magna fie-
cessiones, templa instaurabantur, monaste-
onstruebantur: in quibus id quod in Ordorff
morem S. Michaelis Archangeli conditum est
primas tenet. Omnes enim qui se Deo ibidé
rabant Apostolico more viuentes, iustis la-
us, quæ ad victum vestitûque necessaria sunt,
comparabant. Qua autem de causa illud Ar-
gelo potissimùm dedicatum fuerit, non erit
explicare. Cùm vir Dei in Thuringia prædi-
Euangelio incumberet, & nocte quadam a-
Orabam flumé fixis tentorijs permaneret, lux
diffusa totum illum locum mirabiliter il-
uit: atque in ipsa luce S. Michael Archange-
parens, cum in Domino confortauit. Mane
celesti delibutus consolatione Missarum
illic celebrauit: ac deindé prandium sibi
iussit. Dicente autem ministro deesse cibû,
rederetur, ille respondit: Itanè qui tot ho-
milia in deserto annis quadraginta pavit
mibi indigno seruulo suo non potest vnus
diei

Hæresis au-
ctores in
Thuringia

S. Michael
ei apparet.

Rr diei

Nota rem
miram.

diei alimoniam suppeditare? His dictis iube ap-
poni mensam. Interea auis quaedam piscem ore te-
rens aduolauit, eumq; ante mensam deposuit. Tum
verò sanctus Præsul gratias Deo agens, piscem illi
oculus per ministros præparatum sumpsit, & res-
quias in flumen proijci iussit. Indè coepit carpen-
iter, Thuringiamque peragrans, loci illius, ubi ca-
visio ipsi fuit oblata, dominū inquisiuit: comper-
toque cum Hugonis senioris esse, eum sibi donari
petijt: quem Hugo Primus apud Thuringos, depu-
ditatem suam, venerando Præsuli tradidit: post
eum Alboltus, pluresque alij prædia loco illius
na donarunt: quibus adeptis sanctus Bonifacius
templum extruxit.

Gregorius
Tertius suc-
cedit Gre-
gorio Sex-
cundo.

Postquam verò multa hominum millia tem-
se, quàm per suos còterraneos, quos ad societatem
tam præclari facinoris euocauerat, ad Christi-
gionem traduxisset, defuncto Gregorio Secundo
dis Apostolica Pontifice, tertioque Gregorio
dem Sedem obtinente, Romam legatos misit,
cum nouo Pontifice prioris amicitie foederata
uarent & pristinam beneuolentiã atque huma-
tem eius erga ipsum expeterent. Pontifex, cum
legatis, omnia amicitie & beneuolentie officia
licitus est: maioraq; quàm experita fuerant: pre-
tit. Quibus mirificè gauisus Bonifacius Deo gra-
des gratesq; agens mox duas ecclesias cõstruat
teram quidè in Fritislar quã Apostolorū Petrus
Petro dedicauit: alterã verò Amanaburgi in
monasteria duabus adiuxit ecclesijs, nõ min-
lic adunata Deo seruentiũ congregatione vici-
hactenus laudis & cultus diuini officia perage-
His itã confectis S. Bonifacius Baiariorum

S. Bonifaci-
us duas ec-
clesias con-
struit.

quibus per id tempus dominabatur Hughe-
 rici Dux, inuisit, prædicationisque munus apud
 eos studiosissime exercens, Ermvolfum hereticum
 illiorem, magno diuinæ æmulationis seruire in-
 stituit, ex Canonû præscripto damnauit, & ab Ec-
 clesiâ eiecit: ac deinde ad suæ diocesis homines re-
 uertens, omnia circuibat, instaurâs ea, quæ ecclesia-
 rum cura poscere videbatur. Eodem tempore multa
 locorû, Baioariorum & Britannorû stipatus ca-
 pitula Româ pfectus est, ut noui Põtificis cõspectu
 honororû reliquijs honorificè donatus est. Ea tẽ-
 pore eũ Carolus Dux inclytus, vitæ suæ cursum
 persequens, & filij eius Carolomãnus & Pipinus ei in
 regno successissent, cũ ad nutũ Carolomãni, qui
 maior natus, omnia paterni regni iura dispo-
 nit, S. Bonifacius eũ accessit, magisq; omnibus
 rebus Christianæ religionis cultũ, quæ pater eius
 propius inchoauerat & exercuerat, ip-
 se quoque, pro Dei amore & regni sui stabilimẽto,
 pro omni sibi subiectorum salute, eadẽ bene-
 uolentiã psequeretur. Quibus ille verbis haud ali-
 ter, diuino oraculo permotus, oēs suæ ditionis
 homines tũ clericos tũ laicos, q; à Christiana reli-
 gione deflexerant, ad viã iustitię reuocare studuit:
 quibusq; monasteria multis beneficijs auxilijsq;
 contulit, ut instituta religiõis pietas, per Bonifaciũ
 pfectiõne duceretur. Cũ itaq; Carolomãno
 rege & pfectore, multi nõ solũ clerici quilibet,
 sed & pãuitate infecti, sed etiã episcopi capita-
 rum maculis infames, extra Ecclesiæ comu-
 nicationem pellerentur: tũ etiã Gerulio Moguntinẽ Se-
 natoris, suę dignitatis munere defunctus est: q
 cuius obitum accidit opere precium est cõmemorare.

Ermvolfus hereticus.

Iterum Romam proficiscitur.

Adit Carolomannum.

Gerulio Moguntinus Episcopus.

R. E. a. Ea

Ea tempestate Saxonibus Thuringiam vallanti-
 bus, eius prouinciæ homines Carolomanni opem
 implorabant. Ille mox coacto exercitu (cui Gerol-
 dum Moguntinum Episcopum, Geruilionem patrem
 præfecit) firma periclitantibus subsidia misit. Ve-
 rò pugna commissa est, in ipso confictu, Gerol-
 dus cum alijs quibusdam primæ nobilitatis viris
 occubuit. Geruilio verò filius eius, qui tum adhuc
 laicus in aula degebat, in clerum asciscitur. Jene-
 dique doloris causa, quem ex patris morte conse-
 perat, eidem in Moguntino potificatu subrogatur.
 Non diu post Carolomannus militem contra Saxo-
 nes ducturus, Geruilionem secum fumpsit. Exeun-
 tu autè utroque, vltra citraque ripam fluminis Ho-
 sfurgis consistente, Geruilio quendam ex suis ad ho-
 stium castra trāsmisit, vt interfectorem patris
 inquireret: eumque benignè ad colloquium in-
 taret. Abi se factus, inuetoque patrati faciente
 auctore Dominum suum certiore facit, eum quo-
 cum sermonem miscere cupiat, adesse. Tum Ger-
 uilio, aduentu eius denunciato, ad necem patris
 vltiscendam obuiam processit, hominemque de-
 mulata humanitatis specie excipiens, post pauca
 admodum verba, vltro citroque; habita, educto
 pugione, quem ad illum vsum abdiderat, conuul-
 sit. qui mox ex equo corruens, in ipso flumine
 rauit. Repentè autem comperta cæde sublatum
 more, & utrinque ad arma concursum & atrocitate
 prælium commissum est: in quo Carolomannus
 victis Saxonibus, præclaram victoriam obtinuit.
 Porrò Geruilio, quanquam eo facto nullam
 modò homicidij crimen, sed laudè potius susce-
 perisset, tamen quia humano se sanguine creta-
 uerat, functionibus sacris renūciare debuit. *Quo-
 quidem*

Geruilio in
 terfectore
 patris sui
 occidit.

quidem fecit minime inuitus, sed libens episcopa-
le munere abdicauit: cui protinus à Caroloman-
& Pipino S. Bonifacius substitutus est: atque vt
dignitas foret eminentior, Moguntinam eccle-
siam, quæ tum alteri subiecta erat, in totius Ger-
maniz metropolim, summa Romani Põtificis vo-
luntate, prouexerunt.

Ea verò fretus auctoritate S. Bonifacius coepit
egregia cura pestifera Sathanæ zizania extirpare, di-
uinaque in cordibus hominum sementa iacere: &
discipulis suis solertissimos pastores præficere. Nam
inter multos iam antè ab ipso institutos antisti-
tos, in quibus fuere VVilliboldus Eistetes & Bur-
hardus Herbipolensis, etiam Gregorium Traie-
ctensi urbi ordinauit episcopum & Lullum, sibi ad-
euenti, in Sede Moguntina substituit. Deniq;
sua cura, beneuolentia, humanitate suos, quos
Christo genuit, filios persecutus fuerit, nulla vis
rationis explicare potest. Hinc nõ immeritò Ger-
manorum omnium pater dici meruit, quos tantis
laboribus Christo genuit, exemplo confirmauit, ac
interim fortiter viriliterque, pro eorum salute
quædam, sanguinem fudit. Nec miram sanè quòd
sua suos charitate complecteretur, qui Deum in-
suo adeò amore colebat, vt in illius recordatio-
ne quasi amplexu assiduo conquiesceret.

Præclare hoc ad commissi sibi gregis salutem &
modum, atque ad splendorem dignitatemque
Germanie Ecclesie excogitauit, vt prouinciã in tres
archias partiretur: tresq; præcipuas in Germa-
nia episcopales cõstitueret. Vnam in VVirtz-
burg, alterã in Buriburg, tertiam verò, in loco qui
episcopatus dicitur, ordinauit: quas deindè Zacha-
ria Papa sua auctoritate cõfirmavit, anno Imperij

R r 3 Constan-

S. Bonifaci-
us fit Archi-
episcopus
Mogunti-
nus.

Episcopi
Bonifacio
ordinati.

S. Bonifaci-
us Germa-
norum A-
postolus.

Episco-
tus tres à
S. Bonifa-
cio insti-
tuti.

em Fulde-
se monaste-
rium.

Sturmis pri-
mus Abbas
Fuldensis.

Caroloman-
nus fit mo-
nachus.

Constantini 24. Monasterium quoque, in valla So-
litudine construxit quod à Fulda fluuio Fuldenle
appellatum est: atque in eo viros seuerioris disci-
plinæ amantes, sub Benedicti regula militantes,
constituit: cui Sturmis Abbas primò præfatus est,
qui ex eiuſdem S. Bonifacij consilio, tot tantisque
locum illum virtutibus adornauit, vt cum alijs per-
multi, splendore earum mirifice illustraretur, tum
ipse etiam Carolomannus, relictis omnibus mo-
di huius opibus & honoribus (rarum profectò vir-
tutis exemplum) ad Casinum montem, vbi tunc
arctissima monasticæ vitæ disciplina vigeabat, pro-
fectus sit: ibidemq; in sanctissimam monachorum
societatem sese receperit.

Per idem tempus, clericus quidã inculpatæ re-
Adalgerus nomine, S. Bonifacio adheſit, ei queſito-
lem in omnibus operam præstitit. Non diu post
idem morbo graui correptus, cum se in extremum
posicum tentiret, prædia omnia, quæ ex parentale
reditate, ad ipsum deuoluta erant, S. Martino con-
didit. Eo verò defuncto, fratres eius Asperto &
Trutmundus omnia, quæ testamento legauerat, in-
uendicauerunt: & iuramento affirmarunt eam
mam fratris voluntatem fuisse, vt exclusis
omnibus, soli ipsi, ex asse hæredes essent. Eius iura-
to Episcopus cum interesset, dixit Asperto: *Ne
vrsus te occidat, & cõuersus ad Trutmundum
quam, inquit, ex te proles nascantur. Illi, cum
rio iuramento parta hæreditate exultarent, prop-
tium sanctissimi Antistitis spiritum abeuerunt
uifecerunt: sed mox diuina eos vindicta suble-
te, didicerunt, magno suo malo, quam seuerus
tor eiusmodi scelerum Deus esset. Nam paulo
Asperto ad mensam sedenti, cum nunciaturus*

solite magnitudinis vrsu in agris discurrere, et
ascenso equo, non expectatis socijs, cum vena-
lo cepit vrsu persequi. Sed ex equo delapsus,
membris omnibus contractis periit, ita vt serui ad
m properantes iam extinctu inuenirent. Id vbi
mundus audiuit, cernens sanctissimi viri vati-
cium in fratre completu, valde pertimuit; mox-
per nefas ablata pradia, ad altare sancti Marti-
restituit.

Interea vir Dei, cum sparsa inter Germania &
llia fines, diuini verbi semina, vberem satis fru-
tum producere cerneret, statuit ad Frisones redi-
re, vt quos, fallente diabolo, ad Ethnicismi errores
reptos didicerat, ad viam veritatis reduceret: vel
viam, quae a termino suo non longe aberat,
Christi causa, cum cruciatu & supplicijs, ibi-
m finiret. Antequam verò quam se tam periculoso iti-
nere committeret, proprijs ouibus Lullum, fidissi-
mum praedicationum & laborum suorum comi-
tem, praefecit: laetusque, cum delectis ad illud iter
cepit, ad Frisonum regionem peruenit. Ibi tum,
quasi afflatus spiritu, circumquaque progre-
ditus, multa virorum ac mulierum millia, Christo
dedicatus est, multas ecclesias extruxit: & collapsa
que pietatis fundamenta ita crexit, vt profliga-
tioni impietate, mirabilis virtutum splendor,
regè lateque manaret. Inter alios autem laborum
suorum socios, Eobanum in primis fidelem habe-
bat, quem etiam, vt labantibus senectutis viribus
conueniret, Traiecti Episcopum instituit: reliquos
vero Vvintugium, Vvalterum & Adalheru pre-
biteros, & totidem diaconos Stirebaldum, Har-
tum & Bosonem, praclaros martyri sui co-
municatum habuit.

Vltio diui-
na in per-
iures.

Redit in Fref-
siam s Bo-
nifacius.

Multos eoa
ucessit.

Eobanum
Traiecti E-
piscopus
ordinas.

Rr 4 Cüm

**Bortna Gu-
uius.**

Cum enim per latas Frisonum terras discurrerent, & ad Bortnam fluuium peruenissent, S. Bonifacius solis comitibus stipatus, iussit ibi tentoria figi; vt ibidem, lustralibus nuper aquis expiatis, vnctionis gratia ad spiritalem pugnam confirmaret. Iamque instabat dies eidem confirmationi destinatus; cum ecce ingens neophytorum turba, ex filijs in lictores mutati, ad spiritalia castra, cum horrore armorum strepitu, aduolauerunt. Id cerentem facili, sumptis armis, contra illam furentis populi multitudinem sanctos tueri nitentur. At Bonifacius, audito tumultuantis turbae impetu, pro quidem, ad spiritalis praesidij asylum confugeretisque Sanctorum reliquijs, quas secum conferre solitus erat, e tentorio processit; famulorum ad resistendum paratos, mira orationis lenitate compescuit, dicens: Fratres charissimi si qua vobis cura diuini amoris, si qua apud vos meorum adnotationum residet memoria, hac hora iam deserta. Iam diu optatus adest dies, iam tempus illud uenit, quo de laboriosa seculi huius aeternae beatitudinis gaudia inuitamur. Cur repertam gratiam, tantam gloriam a nobis excipere vultis? Nolite, obsecro, diuturna inuictarum certium praelia, in hoc temporis puncto amittere. Nolite improbis gentiliu blandimentis commoueri, sed hoc praesentissimum mortis discrimen, quod vobis impedit, pro illius amore, qui nostra causa perisus est, constanter & viriliter perferre, vt cum illis aeternum gaudere possitis.

**S. Bonifacij
oratio ad so-
cios, instan-
te martyrio**

**Trucidatur
cum socijs
vt sanctus.**

Necdum sanctus Antistes, huius salutiferi hortationis verba absoluerat, cum ecce furor a Paganorum turba, cum gladijs & omnis generis infesta armatura, in eos irruit, cruentisque

bus, barbara quadam feritate trucidat. Indè ad ten-
toria eorum properantes, in libros & sacrarum ca-
pulas reliquiarum inuolant, arbitantes se ma-
gnos, in eis, argenti & auri thesauros reperturos.
Mox ad naues digressi, parum quod ibi vini reperi-
erunt, hilari inter se comotatione absumpserunt,
postea tractarunt de diuidendo inter ipsos thesau-
ros; quem se inuenisse falso existimabant. Cumque
longa disceptatione, nihil inter se, pacificè conli-
tuere possent, repente inter eos immanis exitit di-
scordia, qua eo usque processit, ut eodem furore, ea-
dem vesania, iisdemque armis, quibus sanctos Marty-
res, suæ salutis ministros iugularant, mutuò se con-
ficerent. Ea cæde peracta, qui ex ijs supererant, ite-
rum spe pecuniarum incitati, ad thecas illas pro-
perant; ijsque contractis, pro auro & argento codi-
ces & diuinæ doctrinæ chartas inueniunt. Tum fa-
re & amentia perciti codices illos per campi pla-
nitiem abiecerunt: frustratiq; sua spe carnifices, do-
mum tristes abierunt. Vbi autem vicini Christiani,
eius sanctorum necem perceperere, terras latronum
horum, armata manu, inuasit: & tanti scele-
ris conscientia pressos trucidarunt.

Non diu post Traiectensis ecclesiæ Clerici, cor-
pus viri sanctissimi Traiectum, multa cum venera-
tione, deportarunt & in monumentum, tanto Pon-
tifici dignum, intulerunt. Id postquam rescivit S.
Illus, conuocatis permultis, tam clericis quam
laicis, eis antistitis necem exposuit: hortatusque est
omnes, ut sacrum eius corpus, à Traiectensibus re-
pererent. Illi sese promptissimos certatim obtule-
runt & partim nauibus, partim equis subuecti Tra-
iectum properarunt. At Traiectenses cognito illo-
rum aduentu, sese ad resistendum compararunt:

Rr 5 cumq;

Sepelitur
Traiecti.

cumque de sacro pignore, utrinque contentio oborta
 esset, campana ecclesie, nullo mouente, insouit.
 Quod audientes incolae, qui se ad pugnam para-
 rant, nutu diuino perterriti, sancti viri corpus per-
 tentibus reddendum censuerunt. Atque ita venen-
 biles legari, sacrum corpus honorifice & sine re-
 migantium labore, tricesimo ab obitu eius die, Na-
 guntiam attulerunt. Quo accepto pignore, Mo-
 guntinenses incredibili perfusi gaudio, exultarunt: ut-
 que ut eo in loco, ubi episcopum egerat, condere-
 tur, a Lullo postularunt. Et quidem vique
 omnium sententia preualebat, ut propemodum no-
 iam ipse Lullus consentire videretur. Sed cuius
 venerabili Diacono Otberto, Sancto Bonifacio
 per visum apparens, mandauit, ut corpus ad mo-
 nasterium suum, in quo viues adhuc sepulchrum de-
 legerat, sine vlla hesitatione, transferretur. Nichil
 autem huic visum fidem derogantibus, Sanctus
 Lullus voluit Otbertum ad sanctorum reliquias
 rare, se non nisi vera loqui: Quod cum ille in-
 clanter fecisset, omnes mox in eam iuere se con-
 am, sacrumque corpus hymnis & canticis & psal-
 modia, ad monasterium, profecuti sunt. Ad eam
 autem tumultum, multa, congrua fide, peruenit
 vtriusque hominis contingunt beneficia. Vnde
 episcopatu annos triginta sex menses sex & dies
 tidem. Passus vero est cum socijs, anno peregrina-
 tionis sue quadragesimo: incarnationis autem do-
 minice septingentesimo quinquagesimo quinto
 gnante eodem Domino, cui laus est & gloria
 ni seculorum aeternitate. Amen.

Corpus S.
 Bonifacii
 deportatur
 Moguntiam.

S. Bonifacii
 us fuldam
 transfertur.

VITA
 que
 gest
 gnom
 Latin
 P
 ad
 da
 eius fuis
 in sacris
 agere vel
 poruit. I
 por iuue
 pa cum i
 to eiecit.
 illicite i
 erum fili
 am, retin
 indagare n
 pacis lite
 Cum ai
 sclesia di
 Imp
 fici peret,
 es, ex var
 ipse Pac
 ronibus
 nis naue,
 um, Theba
 enai penu
 pra preme
 ulericord
 aris: & no

VITA S. PATRIS PACHOMII, EX EA,
 quæ est apud Simeonem Metaphrasten. Huius res
 gestas Græcè conscriptas Dionysius Abbas Rom. co-
 gnomento Exiguus sanctitate & eruditione clarus
 Latine conuertit, ante annos plus mille ac centum.

Pachomius gentilibus ortus maioribus, cum
 admodum iuuenis à parentibus ad locū quen-
 dam, idolorum sacrificijs celebrem, perdu-
 tus fuisset, & ipse Sacerdos, qui tunc fortè nefan-
 tis sacrīs intentus erat, nullo modo sacrificium per-
 gere vel consueta à dæmone oracula extorquere
 potuit. Id verò cum non alia de causa, quàm pro-
 pter iuuenis præsentiam accidere intelligeret, ma-
 gnam cum indignatione & furore, Pachomium è sa-
 cris eiecit. Qua re parentes, sanè, conturbati sunt &
 illicitè inquirere cœperunt, quidnam esset, quod
 eorum filius, nunquam, libamētū vinum à se hau-
 dum, retinere possit. Verum cum eius rei causam
 indagare nequirent, tristes conqueuere: & Aegy-
 ptiacis literis apprimè eum erudiri curarunt,
 Cum autem post varias persecutiones quibus
 Ecclesia diu grauiterque quassata fuerat, Constan-
 tinus Imperat. aduersus tyrannum expeditionem
 susciperet, ad eamq; insigni robore ac virtute iuue-
 nes, ex varijs prouincijs deligerentur, inter alios
 & ipse Pachomius, annos tum natus viginti sese
 tribus illis adiunxit: & conscensa cum reli-
 giosa nauè, prospero satis ventorum flatu in quod-
 dam Thebaidis oppidum appulit. Interea cum
 omni penu exhausto, extrema rerum omnium in-
 opia premerentur, Christiani quidam, pietatis &
 misericordie memores, benignè admodum eis se-
 curia: & non modò cibo potuq; sed recentib. etiam
 fructi-

14. Maij.

Vide rē mi-
 rā in Pach-
 omio puero.Pachomius
 dat se mili-
 tæ sub Con-
 stantino.

fructibus, alijsque recuperanda valitudini rebus idoneis recrearunt. Id tacitus secum admirans Pachomius, & sedulo virorum istorum benignitatem charitatemque contemplans, studiose inquirere coepit, quæ gens illa esset, quam religionem sectaretur, & quid demum, ad tantam humanitatem hominibus peregrinis præstandam, eos impelleret. Cumque eos homines Christianos esse, & nihil ymca in Deum & homines charitate, antiquius habere intelligeret, repente flammam quandam divini amoris concepit: prorsus ut se continere nequeat, quin supplices ad Christum preces, cum lacrimis, funderet, ut eadem fide se illustraret, & hominibus tam sanctis, & tam pijs aggregaret.

Pachomius
adhuc genti
lis Christi
precatut.

Hæc postquam ardenti cum pietate precatus esset, insequente luce ventis vela fecit. Interea cum adhuc inter militares turbas, & mille peccandi licentias versaretur, precum suarum memor omnes carnis illecebras & noxias voluptates confusus repellebat, & corporis imprimis metusque, caeleste numen sibi propitium habere studens. Quamobrem, ut primum Constantius, prodigiosis hostibus, tyrones suis rude donavit, Pachomius interim in superiorem Thebaidem profectus, ad Christiana militiæ castra se contulit: & primum in loco, quem Chenobosciam appellabant, lustratus aquis expiatus, Christo nomen dedit. Nocte vero illa, qua caelestis epuli particeps factus fuit, sentiens quietem, rorem calitus in dexteram suam descendentem vidit: qui mox in mellis crassitudine ut concrevit, audiuit vocem sibi dicentem: Pachomi, intellige quæ hic in manu tua peraguntur mysteria, ea enim indicium sunt collare tibi Christo gratiæ quam etiam atque etiam, ut retineas.

S. Pachomius
baptizatur.
Visto eius.

Hac visione excitatus vir Dei, totusque Christi amore faucius, se plane vni Christo, sub monastica disciplina, consecrare decreuit. itaque summa determinatione, ad anachoretam quendam, Palamonem nomine, virum in palæstra spirituali egregiè exercitatum, contendit: eique sese, prompto ac hilari animo, in disciplinam tradidit. Ibi pariter orationibus, die noctuque vacabāt, & indefesso manuum labore, sibi pauperibusque victum comparabant. Palamon autem, cum inter nocturnas preces, Patromium peruigilio fessum, somno grauari cernebat, cum protinus secum assumebat, & sportas areas plenas de loco in locum transferre iubebat: ne se leui torpore oppressus quicquam de intento orationis, laborumque studio remitteret.

Quodam autem die, de more, illis diuinarum rerum meditationi incumbentibus, quidam foris adueniens, hospitium apud viros sanctos precabatur. Quo libenter concesso, luculentus ei protinus est lectus extructus: vt fessa membra refocillaret. Cumque pariter assidentes, de cælestibus rebus sermonem instituerent, externus ille superbiz spiritu intus, confidenter ait: Si quis vestrum synceram fidem adeptus est, is surgat, & nudis plantis prunas calcare non vereatur; vt nobis fidei suæ testimonium præbeat. Audiens hoc Palamon statim tantam verborum eius insolentiam increpauit, & temeritatis eum, quod rem tantam, nulla vrgente necessitate, proponeret, redarguit. Is autem maiori superbia, in carbones, nudis pedibus, profusus, & demonum operatione, illæsus, eos superataque viris sanctis, quod infirma vel nulla fidei veritas essent, impiè exprobrauit. Cumque callidus demon eum, hoc modo, in fraudem impulisset:

maiore

Abit ad Palamonem anachoretam.

Vide quid faciat contra torporem.

Vide demonis versutiã.

maiore dolo, in eum grassari constituit. Itaque, assumpta formosę mulieres specie, quodam die, ostium cellę eius pulsauit; finxitq; se, ære alieno grauata, à creditoribus inquiri: cuius rei periculum ut euitaret, infimis precibus cellę ipsius latebat petiuit. Is autem recenti superbię suę vitio admodum occęcatus, iudicare non potuit dęmonis illius elusionem esse: itaque ipsum dęmonem, in formę mulieris latentem excepit & sine vlla insidiarum suspitione, sermones cum eo miscuit. Cumque dęmonem iam nihil eorum quę in animo illius agebantur, lateret, cępit eum carnis illecebris titillare; qui mox cupiditate victus, totus in libidine miser exarsit. Cumque iam in amplexus, creta mente, ruere veller, dęmon eum verberare excepit, humęque prostratum pœnę exanimem reliquit. Nō multo post, ab eodem dęmone miserę agitur, emota mente, per sylvas montesq; cucurrit: ac tandem in fornacem balnei semetipsum pręcipitans, ita incōbustus periit. Hęc cum Pachomius per ordinem cerneret, nequaquam frigide in Dei gratia laborandū esse didicit, multoq; minus aduersario vel leuissima aditū concedendū. Ut igitur oēs illi vię pręcluderet, utq; collaras sibi gratię opes multiplicaret, tāta virtute annisus est, ut ipsi etiam sentigentem interdum admirationem commoueret.

Patientia S. Pachomij. Erat non procul horrida quędam solitudo, vepibus & spinis obsita, quā nudis sæpē pedibus, ligandi gratia, inambulabat. Ibi cum aspera quęque perferret, & faucias, grauius plantas, post se traiecit.

In solitudine etiam de aliorum salute multū sollicitus est. sustinebat lætus, memor clauorum quos Christus Dominus, scelerum nostrorum ergo percussit. Porro quanquā spiritu solitudinis delectaretur plurimum, nunquam tamen proximi curam neglexit.

ebat; sed ardentissimas semper pro omnium salu-
 ad ad Dominum preces fundebat. Cumq; aliquan-
 do e cella egressus, per inculta eremi loca solus in
 ambulans, ad vicum Tabenese pervenisse, audiuit,
 inter ipsa orationum suarum suspiria, vocem sibi
 dicentem: Pachomi, mane hic, & constructo mona-
 stero, curam eorum, qui salutis causa ad te conflu-
 unt, suscipe confidenter. Hac voce attonitus Pa-
 chomius, constitit: & ecce Angelus Dei illi asti-
 tabe lamq; in qua monachorum regula & opti-
 ma vivendi norma congesta erat, ei tradidit: quam
 sanctus suis deinde discipulis prescripsit, ad
 quam, in hodiernum vsque diem, Tabennesiora vi-
 am instituunt.

Porro Palamon deuexa tum etate vir, tandem cor-
 porea vinculis, laetus ad caelos migravit, Pachomi-
 aeuem, cum in eadem vita austeritate perseue-
 rat, paulo post fratrem suum naturalem, Iohan-
 nem eiusdem vitae socium habere meruit. Post quin-
 decim annorum decursum, quo tempore vi-
 giliaru & inedia patientissimus multa preclara cu-
 rae sario certamina sustinuerat, recordat^o pmissis
 per Angelu de salute animaru plurimarum acce-
 perat, amplissima noui monasterij fundamenta ia-
 ce cepit. At frater, qui secessum & solitudinem
 meditabatur, ea amplitudine offensus, Pachomio
 accessit, multiq; rationib. voluntati eius sese op-
 posit, qui etiam asperis eum verbis increpuit: quasi
 malicio & sordibus, nominis celebritatem quere-
 re. Pachomius vero ea contumelia affectus, mul-
 tum quidem comotus fuit, ab omni tamen verboru
 iniuria abstinuit. Erat enim miti mansuetiq; inge-
 nitus. Sequente autem nocte, de illa animi commotio-
 ne, quae in pectore oborta fuerat, tantum dolorem
 conce-

De regalis
 S. Pachomij
 meminit
 Genadius
 de viris il-
 lust. cap. 7.
 Iplas Pachomij
 regulas
 Latine red-
 didit S. Hieron.
 Vide Baron.
 innotis
 hoc die.

Vide quantis lachrymis vir sanctus leuissimum delictum plangit.

concepit, vt quasi grauissimorum scelerum reus infiduos lachrymarum imbres funderet: suamque fragilitatem acerbissimè deploraret. Timebat enim aliquando obicem diuinæ gratiæ opponeret, & ex timore Dei incautè excideret. Consueuerat totis noctibus extensis in formam crucis manibus, Dei misericordiam deprecari: & aduersus inimici rugientis sæuitiam opem implorare.

Dæmonum
in eum insi-
dia.

Interea cùm monasterium, magna animi alacritate, ædificaret, dæmones acrioribus inuidiæ stimulis concitati, varias ei insidias struebant: & cùm irruptione & aperta vi nihil se proficere intelligerent, vanis imaginibus eum à mentis & precæ puritate retardare conati sunt. Sed vir sanctus ones eorum insultus constanter eludebat: profusus eandem animi tranquillitatem, in medijs temporibus & clamoribus, semper conseruaret. Accidit quandoque, vt vero sancto, post preces ad opus edenti, malignus, suscepta specie galli, insultare & continuas sæuaque voces ederet: simulque in capillum inuolare & vnguibus acerbè eum feriret. Ille autem crucis signo in fugam quidem eum compellit: sed alias mox insidias sensit. Ecce enim ingens dæmonum turba, vno consensu, folia ex arboribus concutere visa est, allatisque funibus ea alligabat. Tum verò vtrinque stantes se inuicem hortabantur, vt ea folia tanquàm immanis ponderis saxum viribus traherent. Hoc autem ab eis excogitatum erat, vt re adèdò ridicula, sanctissimi viri membra, ad leuitates risumque dissoluerent. Sed Pachomius, visa eorum impudentia, ingenuit, & Christi virtute cunctos repente in fugam conuertit. Eo autem sæpè ad mensam sedente, dæmones, in habitu mulierum, se ei obtulerunt, quos ille, clausis oculis, auer-

derfatus repellebat. Tanta autem menti eius in-
 er fiducia, tanta fides, vt scorpiones & serpentes,
 is calcaret plantis: & Crocodilis, in traiectu
 ulorum, pro nauiculo vteretur. Cum autem vi-
 et in se, perpetuos demonum insultus, vt gene-
 & perfectus athleta veritatis, petiuit a Domi-
 vt die noctuque aduersus inimicum, in acie, in-
 omnis persisteret. Qua petitione concessa, omnis
 somni expers, vitam producebat, & inuicta
 are virtute, hostiles impetus sustinebat.
 Paucis inde diebus, nocturnis precibus inuigi-
 lanti, interim angelus Domini, clara se luce ei con-
 spicendum praeibit, tertioque eum, vt hominum
 Deo conciliaret, monuit: & protinus recessit.
 Hac visione oblata, nouus multoque quam ante
 hor hominum concursus ad eum factus est. Ij au-
 terant ferè omnes ex eorum genere, qui scele-
 ra conscientia grauari, cum Deo in gratiam redi-
 piebant. Hos itaque summa beneuolentia ex-
 pectans Pachomius, in viam reduxit & mortuas ac
 putentes animas, non sine miraculo, Christi
 in vitam restituit. Et quidem alios seuerio-
 rum disciplinis idoneos, ad monasticam vitam
 auocauit: alios mente corporeque fragiliori, Deo con-
 uocatos, communem viuendi viam ingredi permi-
 sit. omnibus autem salutis monita dabat, quibus
 iuncti, leti alacresque, suauissimum Christi iu-
 gum portabant. Hæc aliaque præclara pietatis offi-
 cia, soror eius audiret, perfectioris vitæ studio
 incensa, ad eum venit, locumque paulum a monaste-
 riorum obtinuit, in quo, Pachomio fratre in-
 uicatore, solitaria vitam instituit, multasque scemi-
 ad eandem, suo exemplo, societatem allexit.
 præterea cum Pachomij nomen, propter multipli-
 cem

Viuit sine
 omni ferè
 somno.

Angelus ei
 apparet.

Peccatores
 ad se veni-
 entes Deo
 conciliat.

Soror eius
 ad eum ve-
 nit & mu-
 do renun-
 ciat.

Theodorus
iuuenis illu-
stris fit mu-
nachus.

cem sanctitatē, celebri sermone in ore omnium sa-
retur, multiq; indies, spreis voluptatib. & petu-
ris mundi honorib. contēptis, ad religionis portum
cōfugerēt, inter alios, Theodor⁹ qdā, illustri scho-
dū familia ort⁹, annos nat⁹ plus minus 14, in magna
spe dignitatis & honoris educatus, studio tā ad-
mirabilis virtutis, quā oculis intuebatur, incensū po-
nones contēpsit, opes deseruit, parētum lachrymas
despexit & in monachorū societatem sese recepit.
Nec mirū sanē quod oēs sese certatim Pachomio in
disciplinā tradere cuperent, qui cōmissum sibi pe-
gem, tanta dexteritate ac suauitate regere, & in
minimē dubia, ad salutis portū de-lucere nosset.
Quidam exercitator multorū fratrum, inter quos
quendam instituentum habebat, qui ad faciem
ordinum dignitatē, quamuis ineptus, importunē
opportunē aspiciabat. Præfectus verò cū eū talibus
stione indignū cerneret, preces ei⁹ repudiabat
villo modo promouere volebat. Cū; frater ille
importunitate, præfectū vincere contenderet, &
rijs molestijs afficeret, Præfectus eū Pachomio
tulit: vt quod vtile iudicaret, de eo statueret.
aūt, auditis de frater illo querelis, nequaquam
riorib. eum monitis exceptit, sed, ne hominē de-
rationis barathro absorberet, Præfecto mādauit
diutiūs eius voluntati nequaquā resisteret, sed
quę postulabat, benignē cōcederet. Prudentem
dicebat, virū malum, si beneficio afficiatur, ad
sum boni perduci posse. Itaq; Præfect⁹, hoc accipiens
responso, fecit quod iussus fuerat. Frater autē
audita hac Pachomij in se beneuolentia, cum
mis reuersus ad pedes eius procidit & ait: Frater
Dei magnę tibi grates debentur, qui vincas in meo
malum. Si enim leni in me animo non fuisset, sed

Industria e-
rus in alio-
rum animis
regendis.

seritate vsus, Prefecto subdidisses, profecto, reli-
 gioso habitu, seculi commoda repetissem. Nunc au-
 tem benedictus es tu a Domino, quoniam, per te,
 salua est anima mea. His auditis, vir sanctus, fra-
 trem per amantem amplexans, hortatus est, vt digna
 sua professione, vitam ostenderet, ne deteriores in-
 futuro penas lueret. Et hac quidem lenitate erga
 infirmos & in cuius pietatis adhuc teneros uteba-
 tur Robultos vero, & qui longa bellandi consuetu-
 dine viriliter decertant, varijs modis exercebat.
 Inter quos Theodorus: quem sanctum vir sanctus
 facilius increpare & nullo ipsius demerito, ad fun-
 ctiones quaslibet inuicem appellare non verebatur.
 Inter hae aliaque virtutum insignia coepit etiam
 miraculis clarescere. Quaedam mulier, ex ijs quae
 vitam agebant, cum laboraret profluvio san-
 guinis, neque vlla recuperanda salutis spes in arte
 medica, reliqua esset, concepta de Pachomij sancti-
 tate fiducia, contactu cucullae ipsius repente pristi-
 nam sanitatem obtinuit. Alia item puella, a sauo
 arumone, propter violatam castitatis fidem, corre-
 pta, oleo facio, per Pachomium liberata fuit. Sed
 filius viri cuiusdam optimi, immensi obsessus
 demonio, pane per eum benedictio, eoque sumpto,
 repente sanatus fuit.

Miracula eius.

Haeretici oppugnant discipulos eius.

Venerunt quandoque ad viri sancti discipulos he-
 retici quidam arrogantia tumidi, qui vt impietatem
 occultabat, ita miraculorum virtute, ad certa-
 men fidei eos prouocare non verebatur. Agedum, dice-
 bat, si quando consistere valeat, quorum fides sincera &
 integra est, pedibus huc fluuium transmittamus. Hae
 discipuli ad Pachomium retulissent, vir sanctus
 respondit: imposituram: o frandem caecili serpentis:
 Nescitis illud Apolloli: quod Deus secun-

dum duritiem eorū & cor impoenitens tradidit eos
in reprobū sensum, vt sint inexcusabiles. Et illi
quidem, Dei permissioe, fluitū trahere possent,
opem eis ad hoc ferente diabolo quōd haresi eorum
hoc modo confirmata, arctioribus eos, qui iam de-
cepti sunt, impietatis vinculis cōstrictos, post le-
ptinos trahat. Mihi verō hoc nō est à Deo p̄positū,
vt pedib. fluitum transmittā, aut feris imperē, quā
ab initio Deus homini subiecit, sed vt, Dei virtute,
diabolicas trāsiliā infidias: & me totū, meq; omnia
ad Dei mei voluntatē, cōponam. Quod vbi fecero,
reliqua omnia, mira facilitate, protinūs cōsequen-
tur. Post hęc voluerunt quidā viri de reb. ditius,
cū eo sermonē instituere, qui falsa sanctitatis & do-
ctrinæ opinione se venditabāt. Fuere illi benigne

Cum hære-
ticis differēs-
tetrum sen-
sit odore.

Pachomio admissi, collatq; sermone, sensu pro-
nūs vir sanctus fœtorē intolerabilē. Cumq; terti-
doris causam ignoraret, ijs dimissis, enixē discuti-
gavit, intellexitq; mentes eorū prauis opinionibus
corruptas, impietatis virus per linguas effundere
voluisse. Tum protinūs eos insecutus, quōd suū
Origenis opera lectitassent. Illis aut negantib. Co-
ueete, inquit, ne vos nefaria viri illius heresi cōtami-
netis. Testor. n. corā Deo, quōd oīs qui Origenis do-
gmata tuēda suscipit, penā inferni nequaq; evadet.

Eius de Ori-
gene senten-
tia.

In cōmisso sibi grege & animis singulorū moder-
randis, mira eius industria & solertia fuit. Et quā-
non oēs vna eademq; via (quod in quibusdā am-
rum moderatoribus valdē vituperandū est) ad fru-
diū virtutis adducere conabatur, sed despiciendū
primis, quod ingeniu, & qua ratione tractādū
Cū aliquādo sedulus pastor monasteria sua per-
agraret, fortē in ipso itiuere, fratris cuiusdā, qui ne-
gligenter admodū vitā traduxerat, funus obuiū ha-
buit.

luit: quod parentes, maxima pompe celebritate, in monumentum deferrebant. Quo viso, vir sanctus psalenticum voces protinus conquiescere, vestesque funebres omnes comburi iussit: atque ita, sine ullo honore, aut precu solennitate, reliquias sepulchro tradidit. Parentibus autem & cognatis eam rem admirantibus, rogantibusque, ut iusta ei fieri pmitteret respondit: vos videte solius corporis cura habentes, per eum, quem defuncto deferitis honore, maiorem illi poenam concillatis, ego vero, quanquam vobis crudelis & inhumanus videar, per hanc ignominiam, vincula peccatorum eius, quibus anima eius constricta tenetur, laxanda curo. Deus enim qui est fons bonitatis, occisiones quarit, per quas suam in nos benignitatem effundat abunde: ut non solum in hoc, sed et in futuro saeculo, peccatorum veniam consequamur. Propterea ego vos, quos is qui decessit, a malis imminetibus avertatur, eum sine psalmis sepeliat. Haec enim saecularis ignominia ad expiationem animae ei cedit. Accidit, ut cum fratrum cellas quandoque iustratum, in Romanum quendam maximae auctoritatis virum incidere. Is autem, multis praeteritae vitae peccatis onustus, vehementer se ab eo onere, per saecularem confessionem exonerare cupiebat. Sed nequaquam, praeter unum Pachomium, arcana conscientiae suae concedere volebat. Interim Pachomius, Romanae Graecaeque linguae prorsus ignarus esset, et illum & alios non paucos, propter linguarum ignorantiam, periclitari; fidenter ad Dominum accessit, precibusque donam linguarum omnium postulavit, obtinuitque prorsus, ut sibi, in dicenda veritate, secundum non haberet. Hinc innumeratam perditorum hominum multitudinem in viam veritatis reduxit, cunctisque ea pietatis monita dedit, quibus

Obserua quomodo vir sanctus etiam post mortem peccata soluit.

Diuinitas obtinet notitiam omnium linguarum.

quibus facillè, sine vlla offensione, ingrederentur & daemones insidias, quas erat expertus plurimas, mira dexteritate, subterfugerent. Itaq; post plurima caelestis philosophiæ extructa domicilia, post innumeros labores & certamina, quæ pro sua suorum salute, inuicta mente, sustinuit, lætus hilarisq; animi Saluatori tradidit, mensis Maij quattodecimo.

Obitus S. Pa
trij.

MARTYRIUM S. DYMPTNAE, REGINAE
Hyberniæ filia, ex actis, quæ Petrus Cameracensis
conscripsit. Claruit circa annum Domini 600.

15. Maij.

FVIT in Hybernia, rex gentilis, qui vanis idolorum cultibus & maxima opum potentia & militari gloria admodum celebris, ex illustri iunge, quam propter eximiam formæ pulchritudinem, singulari diligebat affectu, filiam suscepit, decoris venustate matri valde similem, meritis nomine Dymptnam; ut ex ipso vocabuli præcipuo postea Deo digna iudicaretur. Quæ in domo patris nobiliter educata, transactis pueritiæ annis, castissimum in lumine illustrata, regales luxus & voluptates omnes aspernari cepit: ac tandem occultè sacris expiata, Christo nomē dedit & castitatis voto persequi, se eius seruituti addixit. Interea mater eius regina defuncta, cum rex, ea causa, superuacuos doloribus laboraret, tandem, habito cum proceribus consilio, statuit virginem adolescentulam, genere & forma spectabilem regi alicui stabili matrimonio coniungere. Cuiusmodi, eam in re, milites & eloquentia præstantissimi, per varias regiones vires missi fuisset, ut aliquæ regio sibi mare periculum inquireret, tandem, re infecta, redierunt, regem ingressi, ac rege salutato, huiusmodi ad eum con-

S. Dymptna
est in baptis-
ta castra
seu vouet.